

NORDYCKA UNIA OŚWIATY POLONIJNEJ

DANIA FINLANDIA ISLANDIA NORWEGIA SZWECJA

www.unianordycka.com

Opinia Nordyckiej Unii Oświaty Polonijnej o projekcie MSZ RP Planu Współpracy z Polonią i Polakami w 2013 r.

Nordycka Unia Oświaty Polonijnej zrzeszająca organizacje oświatowe z 5 krajów nordyckich z uznaniem przyjmuje przekazanie do konsultacji społecznej projektu Planu Współpracy z Polonią i Polakami w 2013 r. w czasie, który pozwala na szczegółową analizę i przemyślenia zaprezentowanych założeń, zasad, obszarów działania i planowanych metod współpracy z Polonią i Polakami.

W swojej opinii chcielibyśmy skoncentrować się przede wszystkim na obszarze działań edukacyjnych wpisanych jednak w szerszy kontekst współpracy z Polonią i Polakami. Z tego względu proponujemy uzupełnienie założeń planu odnoszących się do koordynacji działań i współpracy o dialog z kompetentnymi podmiotami polonijnymi, których wiedza i doświadczenie a także rozeznanie w sposobach funkcjonowania systemów oświatowych innych krajów może bardzo poszerzyć możliwości działania MSZ w tej dziedzinie.

Bardzo ważne jest przyznanie wysokiego priorytetu edukacji Polonii i Polaków. Zastanawiają jednak przytoczone dane statystyczne, z których wynikałoby, że 70% osób polskiego pochodzenia nie zna języka polskiego. Postulujemy opatrzenie tych danych wiarygodnym źródłem. Nie dotyczy to zapewne osób z najnowszych fal migracyjnych po otwarciu rynków europejskich, których dzieci mówią płynnie w swoim ojczystym języku. Dzieci te realizują obowiązek szkolny w szkołach systemów lokalnych, w których istnieje możliwość wsparcia nauczania ich ojczystego języka na podstawie Dyrektywy EWG 486/77.

W tej sytuacji ważne jest, by systemowe rozwiązania promocji języka polskiego obejmowały również nauczanie języka **polskiego jako ojczystego** poprzez wpływ w ramach Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego na doskonalenie zapisów Dyrektywy oraz wywiązywanie się krajów EU i krajów z nią stowarzyszonych z jej postanowień.

Podkreślamy również wagę kontynuowania dwustronnych rozmów z rządami krajów osiedlenia Polaków i Polonii o wprowadzaniu do ich systemów oświatowych języka polskiego jako obcego.

NORDYCKA UNIA OŚWIATY POLONIJNEJ

DANIA FINLANDIA ISLANDIA NORWEGIA SZWECJA

www.unianordycka.com

Niezwykle ważne jest uzupełnienie Planu o zapisy dotyczące stworzenia prawnego i psychologicznego poradnictwa dla rodziców i ich dzieci w związku z konsekwencjami procesów migracyjnych – edukacyjną i kulturową zmianą.

Stymulując funkcjonowanie i rozwój zagranicznych studiów polskoznawczych i katedr polonistyki na poziomie uniwersyteckim oraz zapewnienie kadry polskich nauczycieli i lektorów za granicą warto przywołać także świetne wzory współpracy polskich lektorów z polskimi nauczycielami za granicą w tworzeniu polskiego i polonijnego środowiska naukowo-dydaktycznego.

Wzmacniając potencjał intelektualny Polonii i Polaków za granicą, trzeba postulować szerszy dostęp do polskich zasobów Otwartej Szkoły. Nie ma powodu, by materiały tam zawarte miały być racjonowane.

Zważywszy ilość podmiotów biorących udział w realizacji Planu, ogromnego znaczenia nabiera monitoring podejmowanych działań i właściwy podział zadań. Do chwili obecnej nie ma raportu ze stopnia realizacji programu MEN Rozwoju Oświaty Polskiej za Granicą i Oświaty Polonijnej na lata 2009-2011. Wnioski płynące z takiego raportu mogłyby istotnie przyczynić się do doskonalenia konstrukcji Planu MSZ na kolejne lata. Brakuje również raportów z przeprowadzanych konsultacji różnego rodzaju planów współpracy, projektów ustaw i innych dotyczących edukacji polskiej i polonijnej za granicą. Stawia to pod znakiem zapytania możliwości realnego wpływu oświatowych podmiotów polonijnych na edukacyjną politykę wobec Polonii w oparciu o system konsultacji społecznych. Dla przykładu przesłane przez NUOP do MSZ wnioski z konferencji w Kopenhadze w 2011 r. „Od migracji do integracji” nie doczekały się jakiegokolwiek komentarza tak jak wiele innych wniosków z różnego rodzaju oświatowych zgromadzeń.

Polskie środowiska naukowe i polonijne środowiska oświatowe są zgodne co do tego, że: „Główny kierunek wspomagania polskiej i polonijnej oświaty za granicą należy zdefiniować jako: podtrzymywanie oraz rozwój znajomości języka i kultury polskiej, będących tworzywem w procesie konstruowania wielokulturowej tożsamości, otwartej zarówno na kraj pochodzenia jak i na kraj osiedlenia¹”.

Proponujemy dlatego też poszerzenie dziedzin wymienionych w kolejnych punktach Planu o współpracę w tym zakresie z polonijnymi organizacjami oświatowymi a także postulowanie szerokiej perspektywy wielokulturowej w kompleksowej ofercie szkoleń nauczycieli.

¹ Deklaracja III Kongresu Polskich Towarzystw Naukowych na Obczyźnie. Młodzież polska na obczyźnie – zadania edukacyjne. Polska Akademia Umiejętności, Kraków, 7-11 września 2011 r.

Deklaracja Kopenhaska Uczestników I Konferencji Nordyckiej Unii Oświaty Polonijnej „Od migracji do integracji” odbytej w Kopenhadze w dn. 01-02 2011

NORDYCKA UNIA OŚWIATY POLONIJNEJ

DANIA FINLANDIA ISLANDIA NORWEGIA SZWECJA

www.unianordycka.com

Mamy nadzieję, że realizacja Planu Współpracy z Polonią i Polakami przyczyni się w sposób istotny do wzrostu aktywności środowisk polskich poprzez wsparcie ze strony społeczności kraju zamieszkania oraz udział przedstawicieli tych środowisk w demokratycznych strukturach administracyjnych, kulturalnych i politycznych krajów osiedlenia.

Wierzmy, że nie powtórzy się oromny, dalekosiężny w skutkach społecznych chaos spowodowany brakiem dobrej organizacji przejmowania przez MSZ środków finansowych od Senatu RP.

Wierzmy też, że my, społeczni organizatorzy i animatorzy polonijnych środowisk oświatowych w naszych krajach, zaczniemy być wreszcie traktowani przez MSZ jak poważni partnerzy do współpracy.

Rada NUOP

Maria Małaśnicka-Miedzianogóra
Towarzystwo Krzewienia Oświaty Polskiej w Danii

Danuta Kral-Leszczyńska
Agnieszka Janus Hiekkaranta
Polskie Towarzystwo Kulturalno-Oświatowe w Finlandii

Ewa Rybacka
Jacek Jurkowski
Związek Nauczycieli Polskich w Szwecji

Magdalena Ihnatowicz
Szkola Polska w Bergen

Joanna Ganiec
Szkola Polska w Reykjaviku

Kopenhaga, Helsinki, Oslo, Reykjavik, Sztokholm 17 września 2012